

ARKITEKTTÄVLING

OM- OCH TILLBYGGNAD AV GÖTEBORGS KONSTMUSEUM

Juryutlåtande mars 2024

JURYUTLÅTANDE

PROJEKTÄVLING

GESTALTNING AV OM- OCH TILLBYGGNAD AV GÖTEBORGS KONSTMUSEUM

BAKGRUND OCH MÅL

Göteborgs konstmuseum har ett uppdrag att erbjuda konstupplevelser och att vara en mötesplats i staden. Hit kommer museibesökare som tar del av utställningar, samlingar, pedagogisk verksamhet och program. De deltar i konferenser, besöker museishopen, fikar och umgås. Med sina 70 000 verk, som innefattar både klassisk, modern och samtida konst, är Göteborgs konstmuseum ett av norra Europas främsta museer för bildkonst. Museet lockar cirka 250 000 besökare per år och besöksantalet förväntas öka till cirka 300 000 per år när om- och tillbyggnaden är klar.

Museibygnaden som stod färdig till jubileumsutställningen 1923 är också en av Göteborgs märkesbyggnader. Den är ett av våra främsta exempel på den tidstypiska sakliga och strama tjugotalsklassicistiska arkitekturen. Byggnaden är klassad som byggnadsminne och utgör en viktig del av en för Göteborg värdefull kulturmiljö. Läget vid Götaplatsen, i avslutningen av Kungsportsavenyn, gör att byggnaden är synlig från Kungsportsplatsen och hela Avenyn.

Beskrivningen av riksintresse för kulturmiljövården, det vill säga ett område som särskilt tydligt berättar om kulturhistoriska sammanhang i landskapet, lyfter fram platsen och byggnaderna. Museibygnaden är placerad mellan Götaplatsen och Lorensberg Villastad och den tar skickligt upp de stora topografiska skillnaderna mellan områdena.

För att museiverksamheten ska kunna fortsätta att utvecklas med den professionalism och den nytänkande anda som präglar verksamheten behövs en om- och tillbyggnad som kan skapa ännu bättre förutsättningar för att visa konst där höga krav på säkerhet och klimat ställs. Ändamålsenliga lokaler behövs för att kunna förvalta och hantera konstföremål inom museets nya och äldre byggnadsdelar liksom för att föremål på ett säkert och funktionellt sätt ska kunna transporteras till och från samt inom byggnaden. Om- och tillbyggnaden syftar även till att göra museet som helhet mer öppet och välkomnande för sin publik.

Sammanfattningsvis är tävlingsarrangörernas mål att:

Tillbyggnaden ska, utan blygsamhet men med respekt, utgöra ett samtida tillägg som kompletterar och berikar den kulturhistoriskt värdefulla byggnaden och miljön. Den ska, tillsammans med huvudbyggnaden, bilda en helhet som utgör ett ändamålsenligt museum med god säkerhet och konsthantering i internationell klass och som är en unik besöksupplevelse och mötesplats.

SYFTE MED TÄVLINGEN

Tävlingens syfte var att genom en bred genomlysning av programmet problemformulering få fram det sammantaget mest gynnsamma förslaget för hur Göteborgs konstmuseum ska byggas om och till utifrån verksamhetens specifika behov.

Syftet var även att handla upp vinnande team för fortsatt uppdrag. Det vinnande förslaget ska kunna vidareutvecklas i samarbete mellan vinnande arkitektteam, byggherren, staden och verksamheten. Higab avser att genom förhandlat förfarande utan föregående annonsering inleda förhandlingar med vinnaren om köp av tjänster, såsom underlag för detaljplan samt vidare projektering.

TÄVLINGSUPPGIFTEN OCH DESS

FÖRUTSÄTTNINGAR

Tävlingsuppgiften bestod av att gestalta en tillbyggnad på cirka 7 000 kvadratmeter BTA inklusive anslutningar till den befintliga byggnaden och till den nuvarande museientrén från Götaplatsen.

Ursprungsbyggnaden har höga krav på bevarande på grund av klassningen som byggnadsminne, vilket bidrar till gestaltungsuppgiftens komplexitet. Särskild varsamhet krävs vid utformningen av anslutningar mellan nya och befintliga byggnadsdelar. Bidragande till komplexiteten är även att tidigare om- och tillbyggnader har olika grad av kvalitet som därmed erhållit olika grad av bevarandekrav eller möjlighet till förändring. Som exempel kan nämnas att den tillbyggnad som kallas Stenahallen och vetter mot Fågelsången har bedömts vara viktig att bevara medan den del som kallas Etagererna som innehåller utställningsrum i flera nivåer har funktionella och tekniska problem som gör att denna del inte har krav på bevarande.

Tävlingen genomfördes som en inbjuden tävling i två steg. I steg ett var uppgiften att övergripande visa en gestaltningsidé och hur tillbyggnaden samspelar med det befintliga museet, med övriga byggnader i stadsrummet och hur den förhåller sig till den känsliga kulturmiljön.

I steg två skulle gestaltningsidéerna från steg ett bearbetas och fördjupas.

INLÄMNAD FÖRSLAG OCH TÄVLINGSPROCESS

Drygt femtio anbud utvärderades under prekvalificeringsfasen varav sex arkitektteam valdes ut att tävla i det första steget. Det påbörjades den 2 december 2022 och lämnades in av de tävlande den 10 mars 2023. Efter det första steget fick de tre team som gick vidare till steg två skriftliga och anonymt förmedlade instruktioner av juryn, för hur förslaget borde utvecklas. Tävlingsens andra steg påbörjades den 23 maj 2023 och förslagen lämnades in den 10 september samma år.

JURY

Tävlingsjuryn bestod av:

Fredrik Davidsson, chef Investeringsprojekt och Tidiga skeden, Higab (juryns ordförande)

Kajsa Wide, arkitekt SAR/MSA, projektledare Tidiga skeden, Higab

Patrik Steorn, museichef Göteborgs konstmuseum, Kulturförvaltningen Göteborgs Stad

Britta Söderqvist, avdelningschef Göteborgs museer och konsthall, Kulturförvaltningen Göteborgs stad

Sophia Älfvåg, arkitekt SAR/MSA, Stadsbyggnadsförvaltningen Göteborgs Stad

Andreas Martin-Löf, arkitekt SAR/MSA utsedd av Sveriges Arkitekter

Torun Hammar, arkitekt SAR/MSA utsedd av Sveriges Arkitekter

Tävlingsfunktionär:

Hedvig Haraldsdotter, biträdande projektledare, Higab

Processledare och jurysekreterare:

Ulrika Nero, arkitekt SIR/MSA, Sveriges Arkitekter

BEDÖMNINGSKRITERIER

Förslagen har utvärderats i en sammanvägd bedömning utifrån de kriterier som angavs i tävlingsprogrammet. Bärande idéer och utvecklingsbarhet har varit särskilt viktiga frågor att uppmärksamma under bedömningsarbetet.

GESTALTNING - hur väl förslaget svarar på frågor om:

- samspel och helhet
- förhållande till angränsande stadsrum
- platsens kulturhistoriska och estetiska värden
- verkshöjd
- inlevelse, komposition, volymhantering, materialval

FUNKTION OCH ORGANISATION - hur väl förslaget svarar på frågor om:

- orienterbarhet, kommunikation, logistik, framkomlighet, flöden
- rumslig struktur och organisation, samnyttjande, yteffektivitet
- ändamålsenlighet

HÅLLBARHET - hur väl förslaget svarar på frågor om:

- resursanvändning
- materialval
- kulturellt besöksmål och social mötesplats.
- gröna värden, rekreation

GENOMFÖRBARHET OCH FÖRVALTNING - hur väl förslaget svarar på frågor om:

- robust koncept
- möjligheten att rymmas inom tidplan och budget
- hänsyn till byggnadsminnet och riksintresset
- energieffektivitet och drift

UTVECKLINGSBARHET - hur väl förslaget svarar mot frågor om:

- att kunna utvecklas med bibehållna centrala kvalitéer

BEDÖMNINGSPROCESSEN

Under bedömningsarbetet i en tävling utvecklas juryns kunskap om projektet gradvis, genom att jurymedlemmar med olika kompetenser arbetar tillsammans och med stöd av referensgrupper.

Genom att anordna en tävling utvecklas också kunskap och samsyn hos tävlingens arrangörer beträffande gestaltning, funktion och ekonomi som är värdefull när förslaget ska förverkligas efter tävlingen. I denna tvåstegstävling gavs återkoppling till utvalda förslag efter det första steget vilket gör att förutsättningarna är goda för att många aspekter av uppgiften blir väl genomlysta.

Under juryarbetet har den komplexitet som tävlingsuppgiften rymmer blivit tydlig för juryn. De medskick om vidareutveckling av det vinnande förslaget, som är en del av detta utlåtande, anser juryn är av mycket stor vikt för att genomförandet av ett bra och kvalitativt projekt efter tävlingen. En förutsättning i det fortsatta arbetet är en nära dialog och samverkan mellan fastighetsägaren, verksamheten, staden och det vinnande arkitektteamet.

Juryns arbete i tävlingens första steg omfattade noggrann inläsning och granskning av de sex tävlingsbidragen. Därefter följde gemensam diskussion och bedömning, och slutligen fördjupade diskussioner inför urval av förslag som skulle utvecklas i steg två. I tävlingens andra steg arbetade juryn på motsvarande sätt. Juryn hade utöver individuellt arbete fem möten i respektive steg.

Juryn har i sitt arbete tagit hjälp av referensgrupper med sakkunniga inom följande områden:

- förvaltning – (drift och underhåll)
- geoteknik
- kalkyl
- konstruktion
- kulturmiljöfrågor
- verksamhet

FÖRSLAGEN I STEG ETT

EN TROFAST VÄN

EN TROFAST VÄN

TVILLING

TVILLING

GKM²

ETOS

ANSIKTE MOT ANSIKTE

ANSIKTE MOT ANSIKTE

ÖVERGÅNG

ETOS

GKM²

ÖVERGÅNG

JURYNS SAMMANTAGNA BEDÖMNING AV

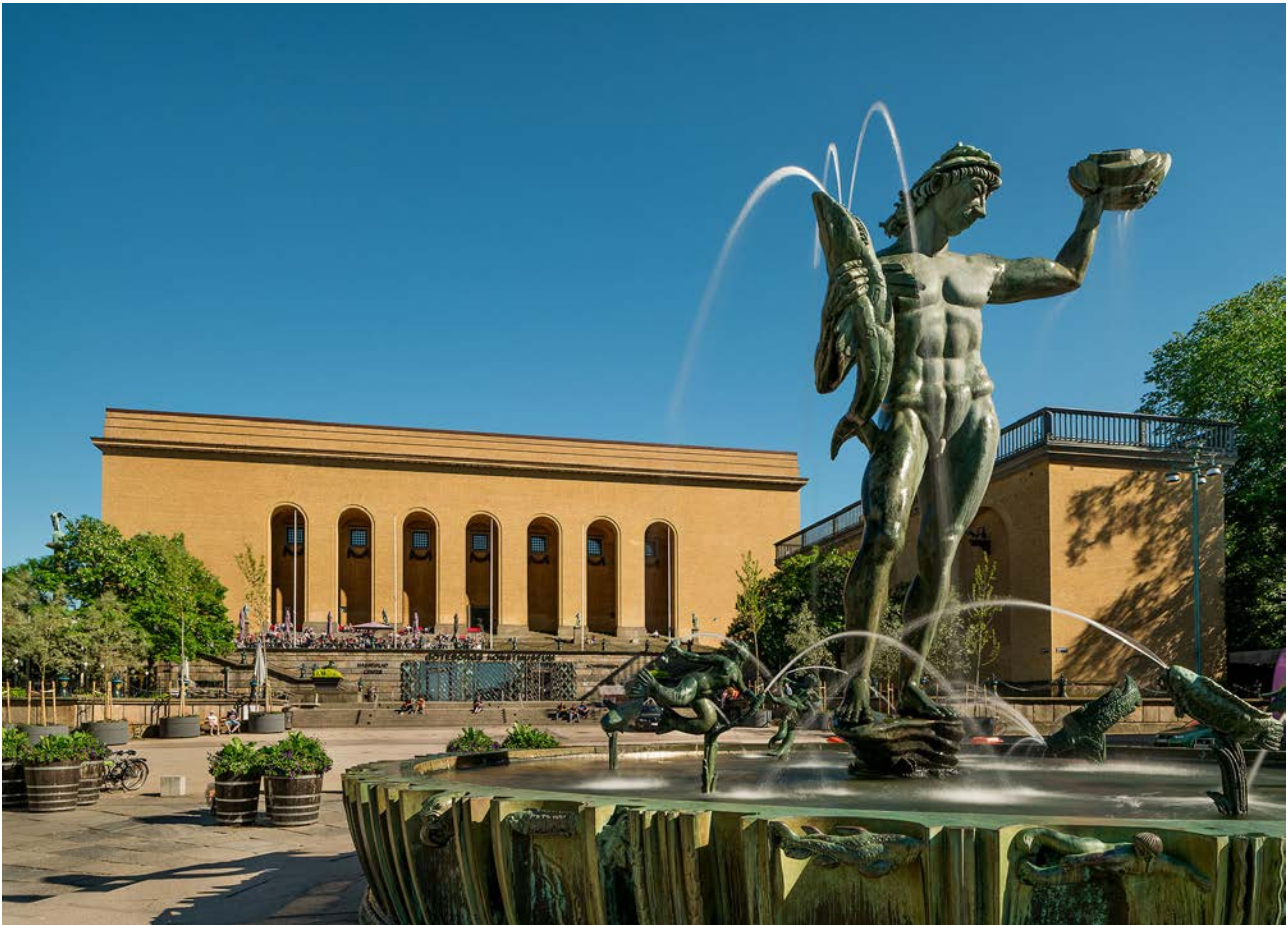
FÖRSLAGEN

De inkomna förslagen i tävlingens båda steg bedömdes vara väl genomarbetade och de tävlande hade tagit sig an tävlingsuppgiften på delvis olika sätt. Förslagets relation till den omgivande stadens karaktär, kulturmiljön och det faktum att Göteborgs konstmuseum är ett byggnadsminne har haft stor betydelse för juryns diskussioner.

Följande aspekter har varit särskilt framträdande i juryns diskussioner.

- förhållandet till och samspelet med den befintliga byggnaden
- byggnadsminne och riksintresse för kulturmiljövården
- förståelsen för och relationen till det omgivande och det större stadsrummet, platsens och de angränsande miljöernas olika karaktärer
- nivåskillnader och bergets beskaffenhet
- byggnadens volym och utformning i relation till ekonomi, byggbarhet, drift och förvaltning
- museiverksamhetens krav och behov med fokus på välfungerande flöden
- för publiken (orienterbarhet, tillgänglighet, samband mellan utställnings- och andra publika ytor osv)
- för konsten (säkerhet, klimat, konsthantering och transportvägar till och från samt inom byggnaden)
- för medarbetarna (förbättrad arbetsmiljö, väl utformade kontorsytor med genomtänkt placering osv)

ATT GESTALTA TILLBYGGNADEN

Göteborgs konstmuseum har ett medvetet formspråk och är en byggnad med stor verkshöjd. Den symbolverkan som museibygg- naden har i staden är svår att övervärdera och museet ligger på en plats där flera kulturinstitutioner samsas. Platsens topografi och terrassering mot Lorensbergs Villastad i söder bidrar till dess karaktär men är samtidigt utmanande.

Den befintliga byggnadens form är rektangulär och de sex våning- arna ger en betydande höjd som förstärks ytterligare av placering- en i den stigande terrängen. Byggnaden vänder sig och öppnar sig mot Götaplatsen med höga valvbågar och långa trappor som leder till den ursprungliga men numera stängda entrén. Den nuvarande entrén är placerad i den utbyggnad i den befintliga sockeln som tillkom på 90-talet. Fasaden av gult tegel går igen i omgivande institutionsbyggnader medan Lorensbergs Villastad, belägen i sö- der bakom museet, präglas av en mindre skala och mer detaljrika byggnader av tegel i en mörkare färgskala.

TVILLING

Jury kunde i förslagen se flera olika sätt att förhålla sig till den befintliga museibyggnaden. Vissa förslag innebar en större och mer dominerande tillbyggnad som liknar den befintliga byggnaden i volym och även i uttryck och materialval. Exempel på detta är TVILLING och EN TROFAST VÄN.

Andra förslag har en omfattande volym men förslagsställarna har genom att dela upp volymen försökt skapa en form som underordnar sig den befintliga byggnaden. Det gäller för förslagen ETOS, GKM2 och ÖVERGÅNG, där de två senare har valt material som kontrasterar mot den befintliga byggnaden.

Förslaget ÖVERGÅNG har ambitionen att vara en paviljongliknande byggnad vilket samtidigt motsägs av volymens storlek. Förslaget ANSIKTE MOT ANSIKTE, underordnar sig tydligt den befintliga byggnaden genom en mindre och lägre byggnadsvolym med fasader av gult tegel och en ljusgård indragen från den befintliga byggnadens gavlar.

ETOS

Den förstudie som har tagits fram och bilagts programmet visar en tillbyggd volym i jämnhöjd med det befintliga museet samt en glasad ljusgård som en möjlig lösning för att koppla samman byggnadsdelarna. Det var fullt möjligt för teamen att utmana den idén och i stället hitta andra lösningar men inget av teamen har helt bortsett från ljusgårdslösningen.

Generellt såg juryn att de förslag som innebär stora volymer eller har en dominerande karaktär har svårare att uppnå krav på anpassning och inlevelse i relation till det befintliga museet och till de omkringliggande stadsrummens identitet. Relationen till villastaden och den befintliga byggnadens gavelmotiv framstår som svårast att hantera.

ÖVERGÅNG

GKM²

EN TROFAST VÄN

ANSIKTE MOT ANSIKTE

GENOMFÖRBARHET OCH UTVECKLINGSBARHET ÄR CENTRALA FRÅGOR

Förslagens utvecklingsbarhet har diskuterats ingående och kom att bli avgörande i juryarbetet. Förslagen måste både kunna utvecklas inför byggnationen och kunna anpassas i framtiden.

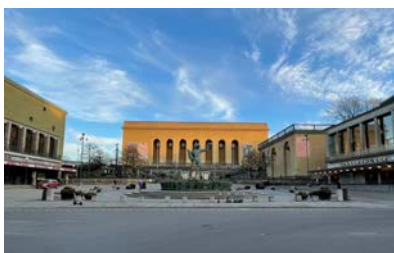
Juryn kunde se att många förslag innehöll större lokalyta än vad programmet krävde medan något förslag i stället har krympt ytan. En större volym påverkar budget och frågor om miljö- och klimat och har visat sig vara svår att anpassa till platsen.

Mängden bergschakt som behövs för att förverkliga de olika förslagen har stämts av med externa sakkunniga. Bergschakt är tekniskt komplicerat, påverkar ekonomi och ställer frågor om klimatpåverkan.

Flera förslagsställare har gjort en tolkning av förstudiens ljusgård som har resulterat i en stor glasad volym och mycket yta som kan bli en storslagen upplevelse men samtidigt vara svår att nyttja på ett sätt som blir värdefullt för verksamheten.

Juryns diskussioner återkom ofta till vikten av att den befintliga byggnaden omhändertas och förädlas i det fortsatta projektet.

För att få fram ett trovärdigt jämförelsematerial har en extern kalkylator gjort beräkningar av förslagen i samma kostnadsläge som förstudien. Det visade sig i både steg ett och steg två att samtliga förslag hade en kostnadsnivå som i varierande grad var högre än förstudien.

KULTURMILJÖ

Riksintresset lyfter fram platsen och byggnaderna. Karaktärsdragen finns väl beskrivna och återspeglar berättelsen om 1900-talets stadsbyggande och fortsatta utvidgning av staden. Detta uttrycks genom Götaplatsen med omgivande kulturinstitutioner och konstmuseet som fondbyggnad samt den vidare upptrappningen och terrasseringen som skapar övergång till det terränganpassade planmönstret med mycket grönska som präglar Lorensbergs villastad och vidare söderut mot Johanneberg.

I förhållande till riksintresset ska tillbyggnaden inte vara synlig från Götaplatsen. Mot öster och stråket längs Fågelsången ska tillbyggnaden förhålla sig till och möta ett sammanhang av olika institutioner. Juryn menar att den här sidan, på grund av den varierade omgivningen, kan utformas på ett friare förhållningssätt avseende kompositionen av fasaden medan fasaderna som vetter mot söder och mot väster gemensamt behöver förhålla sig till Lorensbergs Villastad, både i proportioner, avstånd samt möjlighet att etablera grönska.

Den befintliga byggnaden är byggnadsminnesförklarad och därigenom är i princip hela den befintliga byggnaden skyddad. Det gäller alltså att göra känsliga avvägningar för att nå en acceptabel lösning. Att skapa ett välfungerande museum och på samma gång göra så små ingrepp i byggnadsminnet som möjligt är önskvärt och bör vara en framkomlig väg. Det fortsatta projektet kommer innebära en rad avvägningar mellan olika, och ibland motstridiga, krav men där målet är att möjliggöra en funktionell, utvecklingsbar och samtida museiverksamhet. Exempelvis kan genombrytningar i fasaden som är negativt ur en aspekt ge stora kvaliteter i andra avseenden. Ett annat exempel kan vara att lägga igen trappan, som ej är ursprunglig, i skulpturhallen vilket gör att hallen kan nyttjas bättre.

Att även fortsättningsvis tydligt kunna avläsa 20-talsbyggnadens volym i stadsrummet har varit en viktig aspekt i juryns bedömning. Det innebär att det större stadslandskapet förblir avläsbart. Det är även viktigt att kunna se och uppleva så mycket som möjligt av den befintliga söderfasaden när man rör sig runt om museet. Juryn vill i det avseendet framhålla att glasfasader i de allra flesta fall inte upplevs som genomskinliga utan oftare speglar omgivningen och upplevs vara relativt täta.

FUNKTIONS- OCH VERKSAMHETSASPEKTER

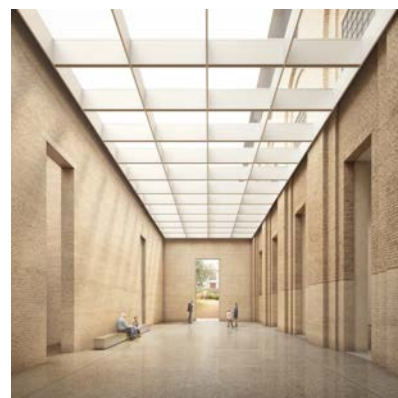
Byggnadens främsta uppgift är att stötta museiverksamheten. Ett konstmuseum är tekniskt komplicerat och logistik, klimat och säkerhetsfrågor måste fungera. För publiken är orienterbarhet och tillgänglighet avgörande för goda flöden inom museet och för att skapa en bra museiupplevelse. Juryn har i bedömningen av tävlingsbidragen fokuserat på att verksamhetskraven är lösta på en övergripande nivå i tävlingsskedet.

Utställningsrum

En tillbakablick visar att under 1920-talet infördes takljus/överljus i museiarkitekturen där ljuset fördelades jämnt i rummet. I den befintliga byggnadens karaktärsfulla rum på den översta våningen syns spår av igenbyggda taklanterniner. Senare kom "den vita kuben", ett modernistiskt grepp, där tanken är att rummen ska vara neutrala och "falla undan" till förmån för konsten. Denna lösning ansågs underlätta för att kunna visa både äldre och samtida konst.

Diskussionen om behoven i framtidens museum har varit en viktig och återkommande fråga för juryn. Nutida museologi, som handlar om museet som institution, publikt rum och kunskapsproducent, framhåller att även ytor som omger utställningsrummen med fördel kan vara upplevelserika. De nya utställningsrummen behöver vara flexibla och tåliga, med möjlighet att bygga väggar, ta bort väggar, måla om och ändra karaktären utifrån vad som bäst främjar aktuell utställning. Juryn har letat efter förslag där rummen är utformade med välavvägda proportioner och på ett sätt som kan framhäva konsten. Juryn har också uppmärksammat genomtänkta samband mellan rummen och mer neutrala ytor med god ljusföring som kan ge publiken en annan sorts upplevelse, en paus och möjlighet till kontemplation.

I det avseendet lyckas förslaget ANSIKTE MOT ANSIKTE väl genom att den nya byggnaden innehåller flexibla utställningsrum förlagda i ett plan som ansluter till den i sin tur måttmässigt välavvägda ljusgården. Detta rum har täta kortväggar och ett glastak med ljusdiffuserande raster och bedöms kunna användas på flera olika sätt. Den ansluter även till den befintliga skulpturhallen på ett sätt som gör hallen mer tillgänglig. Det ger publiken en tydlig och väl integrerad övergång mellan ny och äldre del som bedöms kunna stärka de båda byggnadsdelarna.

ANSIKTE MOT ANSIKTE

EN TROFAST VÄN

Ljuskård

Som redan nämnts såg juryn att ljuskårslösningen i de olika förslagen gav en yta som varierade i storlek och funktionalitet. För verksamheten är det viktigt att ytan kan användas på ett bra och flexibelt sätt och vara ett andningshål mellan de olika rum som visar konst. Det är en styrka om ytan är utformad så att den även kan nyttjas som utställnings- representations- eller föredragsyta i vissa situationer.

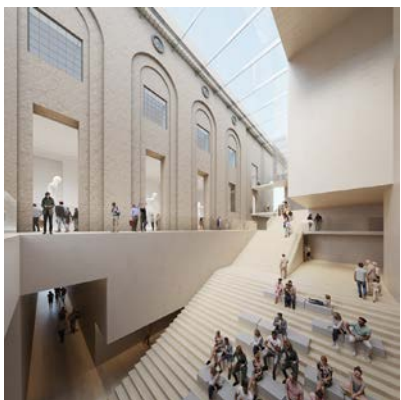
Förslagen visar olika lösningar där vissa kan upplevas storslagna och kan ge publiken en upplevelse men samtidigt vara svåra att nyttja.

Som exempel kan nämnas förslaget EN TROFAST VÄN där ljuskården framstår som monumental i sitt uttryck. Den kan ge en stark publik upplevelse med den väldiga spiraltrappan mitt i rummet men samtidigt kan en tröskel skapas mellan publiken och konsten.

Ett annat exempel är lösningen i förslaget ETOS, där en bred grad-ängtrappa fyller en stor del av ljuskården. Intentionen att skapa en tilltalande yta där publiken kan uppehålla sig i är lovvärd men ytan är svårutnyttjad ur verksamhetens synpunkt.

Förslaget ÖVERGÅNG har en styrka i de genomtänkta och väl inplacerade ytorna för publik verksamhet i anslutning till ljuskården och utställningssalarna medan gestaltningen av själva ljuskårsrummet upplevs otydlig.

Förslaget TVILLING har utformats med en smal ljuskård som fungerar väl för att koppla samman den äldre och den nya byggnadsdelen men har färre kvalitéer som rum betraktat.

ETOS

Logistik och håltagning

Förslagets olika logistiklösningar innebär håltagning i den befintliga byggnaden som på olika sätt behöver vägas mot den påverkan de har på byggnadsminnet. Inlastning och logistik i den nya och befintliga museibygnaden är avgörande för att konsten ska kunna hanteras på ett säkert och välfungerande sätt, både i horisontell och i vertikal riktning. Det innebär bland annat att höjd och bred i korridorer liksom öppningsmått på dörrar behöver beaktas.

Förslagen EN TROFAST VÄN och ÖVERGÅNG som båda innebär en stor och hög byggnadsvolym har kommunikationsyta placerad i de övre planen med övergångar/spänger mellan byggnadskropparna. Det innebär håltagning högt upp i den befintliga fasaden. Juryn ser att det begränsar förslagets utvecklingsbarhet eftersom dessa lösningar inte fungerar om byggnadshöjden minskar. I förslaget

TVILLING

ANSIKTE MOT ANSIKTE, som är en lägre byggnad, har den vertikala kommunikationen placerats i sydvästra hörnet av den befintliga byggnaden. Även denna lösning påverkar byggnadsminnet men i gengäld lämnar lösningen en betydligt större del av den befintliga söderfasaden synlig.

Teknik, drift och förvaltning

En annan viktig fråga är klimatisering, det vill säga tekniska system för att byggnaden ska kunna hålla ett klimat som är bra för konsten. Olika lösningar visas i förslagen men att i ett tävlingsskede bedöma rimligheten i de tekniska systemen är en relativt svår uppgift och bedömningen blir övergripande. Drift och förvaltning är andra viktiga frågor i sammanhanget där juryn menar att en mindre byggnadsvolym ger bättre förutsättningar för att svara mot ställda mål

HÅLLBARHET

Juryn vill framhålla att antalet byggda kvadratmetrar ger allra störst utslag i hur hållbar tillbyggnaden kan anses vara. Ju större byggnaden är desto mer byggnadsmaterial går åt och desto mer resurser krävs för förvaltning och underhåll.

Materialvalen som de tävlande gör behöver vara väl genomtänkta och förklarade. Juryn såg stora variationer i beskrivningen av material, metoder för tekniska system och tillvägagångssätt för att ta hand om klimatfrågor. I vissa fall var materialvalen vaga och upplevdes vara ett uttryck för att vilja vara flexibel och anpassningsbar men som därigenom även gjorde bedömningen svårare.

Juryn såg även att teamen i varierande grad har utvecklat grönytor som kan bli tillgängliga för stadens alla invånare.

Takterrass eller skulpturpark på taket förekommer i flera förslag och skulle vara tillgängliga främst för museibesökare. Ett problem med den typen av lösningar är att de inte ryms inom verksamhetens uppdrag. Sedumtak är däremot en möjlig lösning.

STADSLANDSKAPET

Syftet med den pågående detaljplanen är att möjliggöra för om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum och att utveckla och säkerställa platsens kulturhistoriska och arkitektoniska värden i alla skalor, från stadslandskapet till detaljerna samt säkerställa hög kvalitet för kommande bebyggelse. Syftet är även att möjliggöra att Göteborgs konstmuseums byggnad kan utvecklas till en modern,

energieffektiv och logistiskt välfungerande konstmuseibygnad av internationell standard.

Hur de yttre rummen och museet kan interagera med staden är av stor vikt. Det finns en dualitet där Götaplatsen står för det storskaliga medan Lorensbergs villastad är mer småskaligt och detaljerat. Dualiteten handlar också om framsida/baksida, högt/lågt och offentligt/privat.

Hur mötet med den befintliga naturen och intilliggande byggnader sker är exempel på olika aspekter att beakta. En annan är hur stadens invånare kan tänkas interagera med museet. Det kan till exempel handla om möjligheten att röra sig runt museet eller om en grönyta eller bänkar invid fasaden i ett läge där det finns chans att sitta ner och njuta av solen. I detta fall är baksidan av Göteborgs konstmuseum vänd mot söder medan den offentliga platsen framför museet ofta ligger i skugga.

Hur museet med den nya delen gestaltas mot Fågelsången, är av stor vikt eftersom många människor rör sig i området under hela dygnet. Stråket kommer dessutom att bli än livligare när den nya konstnärliga fakulteten står färdig, med flera entréer mot Fågelsången och en uppgång för den regionala tågförbindelsen Västlänken i kvarteret. Därmed är det även viktigt vilka av verksamhetens funktioner som placeras i den östra delen av museet. Som exempel kan förord göra att fasaderna behöver vara slutna för att undvika ett skräpigt intryck medan kontor ger insyn som behöver hanteras.

Teamen har i sina förslag i olika grad lyckats aktivera och binda ihop Götaplatsområdet med stadsparken Renströmsparken/Näckrosdammen via Fågelsången och villastaden.

I förslagen ANSIKTE MOT ANSIKTE och EN TROFAST VÄN föreslås trapplösningar för att koppla samman den nya museibygnaden och villastaden med Fågelsången. Stenahallens tak används som en del av det stora publika rummet i dessa förslag. Även förslaget ÖVERGÅNG har lyckats binda ihop de offentliga rummen och teamet har skapat en grön plats på södersidan.

I ANSIKTE MOT ANSIKTE föreslås även växter som ger biologisk mångfald på de publika platserna och med variation över årstiderna som kan skapa en målpunkt över stora delar av året.

Förslaget ETOS har genomgående gröna tak och även delvis gröna fasader men sammantaget är grönytorna små. GKM2 har ansatser till sedum på både befintlig byggnad och på nya delar. Övriga grönytor är små och riskerar att upplevas som plottriga. I förslaget TVILLING är grönytor otydligt redovisade och slänten mot Skyttegatan blir en yta utan vistelsekvaliteteter.

JURYNS URVAL INFÖR STEG 2

Följande tre förslag hade utifrån juryns sammanvägda bedömning störst potential för att kunna utvecklas väl utifrån respektive förslags bärande idé samt dess omhändertagande av verksamhetens behov och valdes därför ut för att tävla vidare i steg två:

EN TROFAST VÄN

ANSIKTE MOT ANSIKTE

ÖVERGÅNG

Juryn framhöll att även de tre förslag som inte valdes ut har kvaliteter och förtjänster, men konstaterar att de sammantaget bedömdes ha sämre möjligheter för att kunna utvecklas väl än de som gick vidare till steg två.

INSTRUKTIONER TILL DE TRE TEAMEN I STEG 2

Vikten av förhållandet till det befintliga museet i samband med gestaltningen av den nya byggnaden betonades liksom vikten av hänsyn till både estetiska och funktionella aspekter, samtidigt som utmaningar som bergsschaktning, topografi och anpassning till omgivningen skulle beaktas.

De tre teamen fick även enskilda medskick från juryn.

JURYNS BEDÖMNING STEG 2

Juryn har utvärderat de tre bidragen i tävlingens andra steg med utgångspunkt från bedömningskriterierna, liksom utifrån hur väl medskicken efter steg ett har förvaltats i de fördjupade förslagen.

Sammanfattningsvis menar juryn att processen har lett fram till ett resultat där det vinnande förslaget sammantaget svarar väl mot tävlingens mål och bedömningskriterier.

EN TROFAST VÄN

ANSIKTE MOT ANSIKTE

ÖVERGÅNG

JURYNS BESLUT

Efter avslutad bedömning har juryn utsett ANSIKTE MOT ANSIKTE till det vinnande bidraget i tävlingen och rekommenderar att förslaget utvecklas vidare i fortsatt uppdrag.

Uppgifter om förslagsställare är hämtade från förslagets namnsedlar, vilka bröts först efter avslutad bedömning. De tre förslagen i steg två kan studeras i sin helhet och laddas ned från Sveriges Arkitekters hemsida.

TACK TILL ALLA TÄVLINGSDELTAGARE!

Juryn riktar ett varmt tack till alla team som har deltagit. Det stora engagemang och arbete som lagts ner av teamen har tillsammans utgjort ett betydelsefullt underlag för juryns sakkunniga analys och utvärdering.

Fredrik Davidsson

Kajsa Wide

Britta Söderqvist

Patrik Steorn

Sophia Älfvåg

Andreas Martin-Löf

Torun Hammar

RANGORDNING AV DE TRE FÖRSLAGEN I STEG 2

VINNANDE FÖRSLAG:

ANSIKTE MOT ANSIKTE

Genom förslaget lyckas det vinnande teamet forma en väl avvägd byggnad som med tydlighet och egen karaktär samspelar med Göteborgs konstmuseum utan att konkurrera med den äldre byggnaden. Byggnaden fungerar även väl i förhållande till omgivande bebyggelse och bidrar till att det befintliga museets karaktäristiska gestalt förblir avläsbar i det större stadslandskapet.

FÖRSLAGSSTÄLLARE/HUVUDARKITEKT:

BAROZZI / VEIGA GmbH, Schweiz

ANSVARIGA ARKITEKTER: Fabrizio Barozzi, Alberto Veiga

MEDVERKANDE ARKITEKTER: Yorgos Apostolopoulos, Claudio Triassi, Martín De Pablo, Hellen Boje, Chen-hsin Chang, Vasco Marcolin, Sofia Pozzoli

GENERALKONSULT/SVENSK SAMARBETSPARTNER:

HERMANSSON HILLER LUNDBERG ARKITEKTER AB
Andreas Hermansson, Andreas Hiller, Samuel Lundberg

Klimatkoncept: TRANSSOLAR ENERGIETECHNIK GmbH, Tyskland
Projektansvarig: Christian Frenzel

LANDSKAPSGESTALTNING: PETER KORNS TRÄDGÅRD
Projektansvarig: Peter Korn, Sverige

JURYNS OMDÖME OCH MEDSKICK FÖR GENOMFÖRANDE

Jury bedömer att ANSIKTE MOT ANSIKTE är det tävlingsförslag som sammantaget bäst har löst tävlingsuppgiften.

Genom att föreslå en byggnad som med sin lägre volym blir ett tydligt tillägg till den märkesbyggnad som Göteborgs konstmuseum är skapas flera mervärden. Greppet möjliggör att en stor del av det befintliga museets fasader förblir synliga och dess karaktäristiska gestalt förblir avläsbar. Även det större stadsrummet är fortsatt avläsbart och kan upplevas av den som rör sig runt om museet och i området.

Teamet har visat en förmåga att med exakthet organisera programmet i både plan och sektion. De rum som länkar ihop den nya och gamla delen är precis utformade, med stor inlevelse och i väl avvägda proportioner. Det är en styrka att nya utställningsrum föreslås ligga på samma plan som skulpturhallen och den föreslagna ljusgården. Det skapar tydlighet för publiken och underlättar orienterbarheten.

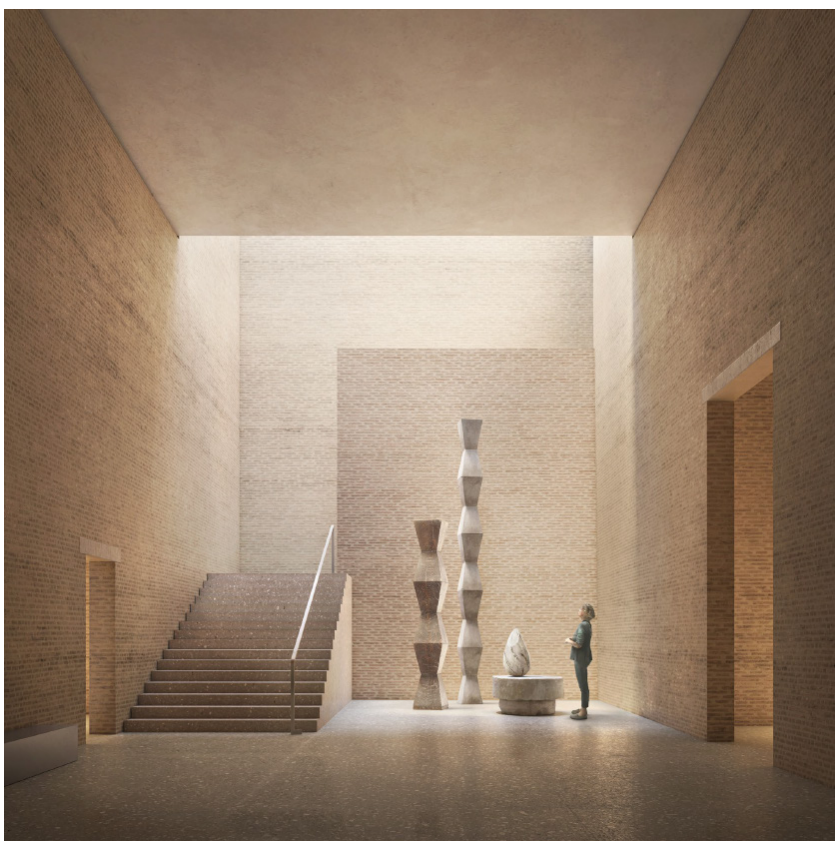
Teamet visar på inlevelse och förmåga att göra avvägda ställningstaganden genom att utmana förstudiens volymstudie. Denna förmåga kommer att vara avgörande i uppgiften att fortsätta

utveckla förslaget. Juryn ser att förslaget inte löser alla delar av programmet men av de inkomna förslagen är det detta förslag som har störst potential för utveckling. I nästa steg behöver flera frågor omhändertas i dialog och samarbete mellan verksamheten, fastighetsägaren, staden och arkitekterna.

SAMMANLÄNKANDE UTSTÄLLNINGSRUM - LJUSGÅRD

RUMMET SOM FÖRBINDER ENTRÉGÅNGEN MED UTSTÄLLNINGSHALLARNA

Teamet visar stor skicklighet i sina förslag till samnyttjande av ytor och i nästa steg behöver detta utforskas mer djupgående tillsammans med verksamheten. En viktig fråga är att med lyhördhet utveckla besökarupplevelsen och därigenom även kunna optimera mängden bergschakt.

Att konstanteringsflöden säkerställs är en grundförutsättning för hela projektet. Juryn bedömer därför att särskilt fokus behöver läggas på vidare utredning av teamets föreslagna hisslösning.

En tydligare separation mellan lastintag för konst och lastintag övrigt krävs, vilket juryn bedömer vara möjlig utan att förslagets grundidé försvagas.

Förslagets tekniska system behöver utredas vidare i projektet efter tävlingen och jämkas samman med verksamhetens krav.

Göteborgs konstmuseum är idag ett framstående publikt besöksmål. I en om- och tillbyggnad ska publikens upplevelse av museet förädlas och dess behov tillgodoses. Entrérummets utformning med sina centrala funktioner (entrédisk, garderob, wc, butik) är avgörande för att skapa ett första positivt och välkomnande möte med verksamheten.

Tillgänglighet och närhet till en pedagogisk verksamhet är viktig och central. Juryn anser att det vinnande förslaget i det avseendet har utvecklingspo-

tential. I det fortsatta projektet behöver ytor i direkt anslutning till utställningsrummen utvecklas som underlättar för publiken att ta till sig konsten.

Den utvändiga gestaltningen bör bearbetas vidare. Det finns en fin samhörighet mellan den nya och gamla byggnaden genom val av fasadmateriäl. Juryn menar dock att fasaderna behöver studeras vidare, förfinas och förtydligas. Som exempel kan nämnas tegelarkitekturens naturliga möjlighet till medveten artikulering i linje med förslagets återhållsamma gestaltning. Takets avslutning bör tydligare formas, fönsteröppningar och föreslagna lanterniner behöver stämmas av mot verksamhetens funktioner och behov för att säkerställa den exakta placeringen.

Målet bör vara att översätta den eleganta och inlevelsefulla invändiga utformningen av rum till en lika inlevelsefull gestaltning av byggnadens yttre delar som i sin tur relaterar till Göteborgs konstmuseum som byggnadsminne och den ur kulturmiljöperspektiv riksintressanta närmiljön.

Grönytorna och hantering av berg i dagen runt om museet har utvecklats under tävlingens gång men behöver bearbetas vidare. Teamet föreslår en mångfald av växtlighet tillsammans med berg i dagen. Tillsammans ger det förutsättningar för förståelse av platsen och variationsrika upplevelser för allmänheten under årstidsväxlingarna. Den breda trappan med gröna inslag som föreslås länka samman den södra sidan med Fågelsången och stråket mot Renströmsparken har ett fint anslag och kan utvecklas vidare.

SAMMANFATTNING AV UTVECKLINGSBEHOV:

- vidareutveckla besökarupplevelsen
- utreda hisslösning
- separera lasttag för konst respektive övrigt
- vidareutveckla ytor för pedagogisk verksamhet
- bearbeta och förfina utvändig gestaltning
- vidareutveckla grönytor, trappan mot Fågelsången och stråket mot Renströmsparken

ANDRA PLATS:

ÖVERGÅNG

Förslaget bygger på en idé om en paviljongliknande byggnad där volymer komponeras för att bilda en övergång mellan den befintliga museibyggnaden och de omgivande miljöerna.

FÖRSLAGSSTÄLLARE:

Lundgaard & Tranberg Arkitekter A/S, Danmark

genom: Vitus Bjerre, arkitekt; Johan Lund Pedersen, arkitekt; Mads Hvidberg, arkitektpraktikant; Tommy Kær Bjerke Møller, byggnadsingenjör; Henrik Schmidt, arkitekt, partner; Robert Jansson, arkitekt, partner; Trine Hedeager Harboe, arkitekt, partner; Pil Thielst, Arkitekt, partner

SAMARBETSPARTNERS:

Tyréns Sverige AB
Kayin Dawoodi, , Konstruktionsledare
Emma Hedar, Kulturmiljöspecialist

Studio Fortheloveoflight
Nikolaj Birkelund, Belysningsdesigner

JURYNS OMDÖME

Teamet har gjort en bra analys av platsen, det är inkännande och som namnet antyder har kraft lagts på att forma övergången mellan de olika stadsbyggnadsområdena.

Juryn anser att förslaget under tävlingens första steg hade en tilltalande komposition av flera volymer som tillsammans bildade en helhet. En styrka var de välstuderade indrag och höjder som gjorde förslaget väl infogat i stadsrummet i både plan och sektion.

Gestaltningssuttrycket hade en lätthet som gjorde att den nya byggnadsdelen kunde uppfattas som en paviljong med anspråkslös elegans. Det abstrakta konceptet signalerade tøjbarhet och flexibilitet. På samma gång upplevde juryn att odefinierade materialval bidrog till att det var svårt att helt få grepp om förslagets gestaltning.

Under tävlingens andra del utvecklades förslaget i en riktning som inte helt övertygade juryn. De material som angetts: tegel, skärmtegel och trä, ger tillsammans ett plottrigt och lite ambivalent intryck. Det resulterar i att byggnaden varken knyter an till den befintliga museibygnaden eller till Lorensbergs Villastad.

Gestaltningen av de inre miljöerna framstår som fragmentariska genom att olika rum har givits vitt skilda uttryck. Entrérummet har ett formspråk som för tankarna till mycket gamla byggnader genom valvbågarna av natursten medan ljusgårdens hiss- och trapplösning ger en industriell känsla. Limträbalkarna i ljusgårdens takkonstruktion talar ytterligare ett annat språk som för tankarna till kontors eller skolmiljöer.

En stryka är däremot de välstuderade planerna där flödena fungerar väl och innehåller samlade teknikytor med övervägande bra placeringar. Samnyttjande av ytor har däremot inte utforskats i någon högre grad och därmed är förslaget svagare avseende yteffektivitet.

Ljusgården bedöms vara väl stor men har en tydlig publik funktion med pedagogiska ytor i dess anslutning som kan fungera bra, skapa rörelse och cirkulation vilket bidrar positivt för publik och medarbetare. Gestaltningen består av flera olika ansatser som enligt juryn tillsammans ger ett något spretigt intryck. Exempelvis tar trapp- och hisslösningen mycket stor visuell plats. Taklösningens

ÖVERGÅNG SEDD FRÅN EKMANSGATAN

limträbalkar för tankarna till andra mer vardagliga byggnader och står i direkt kontrast till bottenvåningens romanska naturstensvalv.

Entréplanet är välplanerat och luftigt. Genom den öppna planen tycks det på samma gång flyta ut och därmed sakna den stadga som tydliga rumsformer kan ge.

Spänger bildar övergångar mellan ny och äldre byggnadsdel på de två översta planen och binder på så vis samman och bidrar till att publiken i stor utsträckning kan cirkulera. Problematiken kring konsthanteringen kontra mått på spänger, dörröppningar och takhöjder finns i förslaget likväl som i andra förslag. De högt placerade spängerna begränsar utvecklingsbarheten exempelvis genom svårighet att anpassa byggnadsvolymen i höjded.

Avseende konstruktion föreslår teamet olika stomsystem inom byggnaden vilket juryn anser innebär stor osäkerhet och påverkar byggbarheten negativt.

Återbrukad granit i entrérummets valv framstår som en orealistisk lösning.

Nya träd och grönska föreslås förtjänstfullt runt om museet. En väl tilltagen plats mot Skyttegatan borgar för goda vistelseytor och grönska.

ÖVERGÅNG SEDD FRÅN DICKSONSGATAN

TREDJE PLATS:**EN TROFAST VÄN**

Förslaget är expressivt och egensinnigt. Dess bärande idé är en enorm halv valvbåge som ger ett massivt intryck och skapar kontrast mot de stora glasade ytorna i ljusgårdens tak och gavlar.

FÖRSLAGSSTÄLLARE: Dorte Mandrup A/S, Danmark

ARKITEKTER: Dorte Mandrup, Maria Sommer, Lars Almgren, Dominika Matuszewska, Johan Link

SVENSK SAMARBETSPARTNER:

Navjord Arkitektur: Johan Navjord

Ingenjör: WSP: Victor Eryd, Andrew Pratt

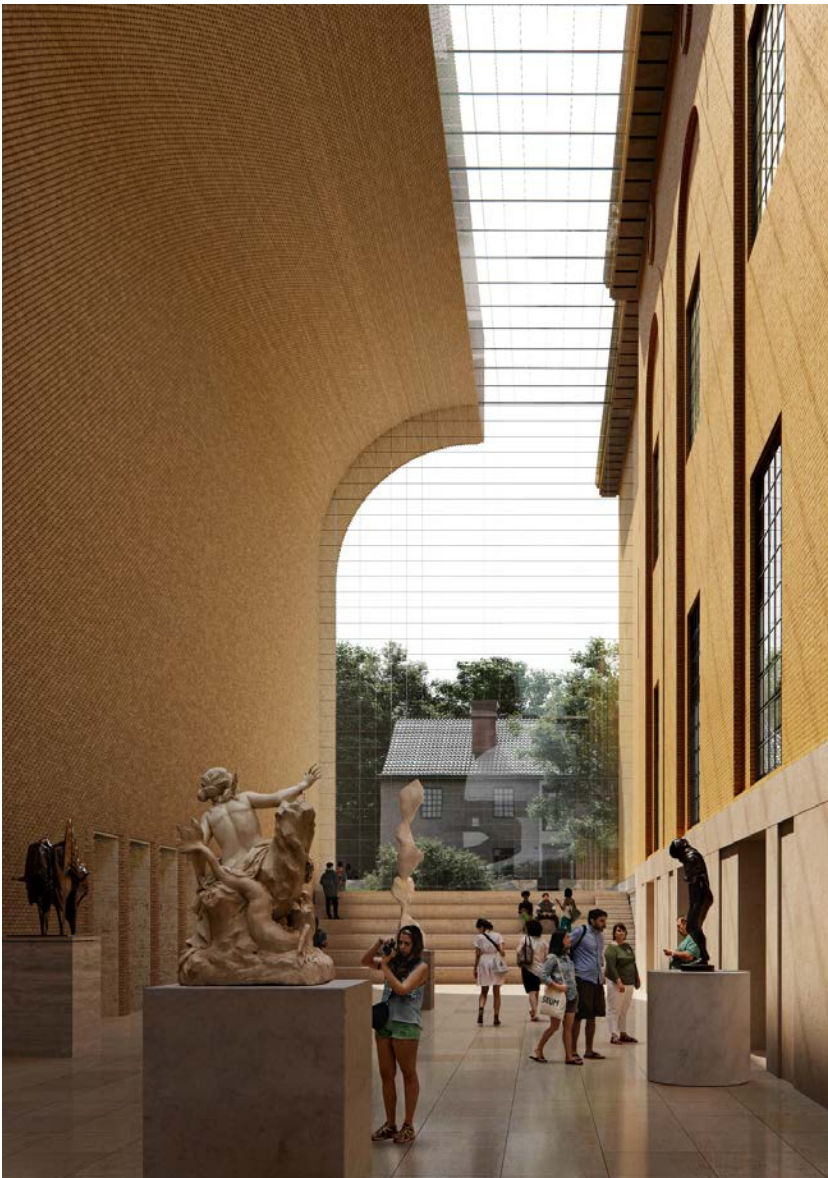
JURYNS OMDÖME

Förslaget präglas av sitt starka och expressiva formspråk. Den befintliga byggnaden tolkas och fångas upp på ett egensinnigt sätt i tillbyggnaden och en känsla av tillhörighet skapas. Det gula teglet

EN TROFAST VÄN SEDD FRÅN EKMANSGATAN

bidrar även i det avseendet. Förslaget fungerar särskilt väl när besökare eller förbipasserande närmar sig från Ekmansgatan. Proportionerna är väl avvägda och byggnaden samspelar med omgivningen. På andra sidan, mot Fågelsången upplevs byggnaden väldig och mycket hög. Under tävlingens första fas hade juryn synpunkter på förslagets söderfasad som gav ett slutet och massivt intryck från Dickssonsgatan. Under tävlingens andra del utvecklades förslaget genom att fasaden artikulerades med ett valvmotiv som tycks spegla det befintliga museets norrfasad. Juryn är inte övertygad om den utformningen utan anser att den snarare förvirrar än förklarar byggnaden.

LJUSGÅRDEN I EN TROFAST VÄN

Den stora ljusgården skulle kunna ge en storslagen upplevelse med de enorma glasade partierna i gavlar och tak och interiören med den stora spiraltrappan centralt placerad ger ett pampigt intryck. Dock råder oklarhet kring verksamhetens möjlighet till användning av rummet. Som redan nämnts finns en risk att dess monumentalitet skapar trösklar för publiken i stället för att vara inbjudande. Tre olika trappor landar i ljusgården. En samordning av åtminstone två av dem hade kunnat skapa ett tydligare flöde och större orienterbarhet.

Byggtekniskt bedöms förslaget rymma svårigheter bland annat avseende konstruktionen av den stora valvbågshalvan och de glasade partierna som sannolikt inte kan utföras så smäckra som bilderna antyder beroende på bärning, vind, snölast osv.

Utställningsrummen på de två översta planen hänger väl samman med de befintliga salarna och skapar möjlighet att cirkulera. Särskilt bra fungerar dockningen till den äldre byggnaden på plan fem där övergången landar i en del som har karaktären av en hall medan övergångarna på plan sex landar i en sekvens av utställningsrum och därmed fungerar något mindre väl. Flödet för konsten bedöms vara välfungerande. Problematiken kring konsthandlingen kontra mått på spänger, dörröppningar och takhöjder finns i förslaget likväl som i andra förslag.

Teknikytor är utspridda vilket är negativt och de ytor som har placerats innanför den konkava söderfasaden har en form som är mycket svåränvänd.

I entrégången föreslås ett rum med tilltagen takhöjd möjlighet till projektioner i den övre delen och i taket. En fin idé men som bedöms vara svår att genomföra konstruktivt på grund av läget under befintlig byggnad.

Styrkan i det formstarka förslaget är på samma gång förslagets svaghet. Dels genom att den tydliga formidén med den halva valvbågen som refererar till den klassicistiska befintliga byggnaden försvårar möjligheten till utveckling och anpassning med bibehållen idé. Dels genom att tillbyggnaden varken i skala eller form underordnar sig utan snarare konkurrerar med den befintliga byggnaden som därmed blir mindre avläsbar i stadslandskapet.

I den yttre miljön kan nämnas Stenahallens tak som del av det publika rummet och på så sätt binder samman omkringliggande miljöer och möjliggör ett flöde av människor. I övrigt syns inget tydligt grepp som skapar samhörighet med eller relation till omgivningen.

JURYNS BEDÖMNING AV DE TRE FÖRSLAG SOM EJ GICK VIDARE TILL STEG TVÅ - UTAN RANGORDNING

TVILLING

Göteborgs Konstmuseum får genom förslaget en tvillingbyggnad som ställer sig tätt intill. Tvillingen har likheter med den äldre byggnaden i både skala och material medan fasadernas komposition är mer individuell.

FÖRSLAGSSTÄLLARE: Olsson Lyckefors Arkitektur AB

Tävlingsdeltagare

Arkitekter Herzog & de Meuron:

Jacques Herzog, Founding Partner; Pierre de Meuron, Founding Partner; Ascan Mergenthaler, Senior Partner; Santiago Espitia, Partner; Aurélien Caetano, Associate; Rebecca Roberts, Senior Architect, Bruno de Almeida Martins, Senior Architect DP (Digital Practice); Vasileos Kalisperakis, Architect DP (Digital Practice); Ilse Kempf, Junior Architect; Erik Sjöberg, Trainee; Lilian Barbe, Trainee

Arkitekter Olsson Lyckefors Arkitektur:

Johan Olsson, Partner; Andreas Lyckefors, Partner; Jens Ljunggren, Handläggande arkitekt; Per Kaatman, Medverkande arkitekt

Konsulter: WSP (Konstruktion, installation, miljö och hållbarhet, brand, fasad) genom Lee Earl, Jim Martin, Nello Petrioli, Leon Ras, Alexander Sehlström, Patrik Holmqvist, Oskar Mangold, Thorleif Olausson, Lida Barou, Michele Sauchelli

Byggnadsantikvarie: Lindholm Restaurering, Anna Rodin

JURYNS OMDÖME

Förslagets idé är som namnet antyder att skapa ett slags kopia av den äldre byggnaden. Tvillingmotivet är ett starkt grepp och resulterar i en volym som är maximalt stor både i höjd och bredd. Själva konceptet bygger på tillhörighet och att den nya volymen inte underordnar sig den befintliga byggnaden. Det gör förslaget svårt att utveckla och anpassa utan att grundidén går förlorad. Det innebär även att den befintliga byggnadens söderfasad helt döljs av tillbyggnaden och att kopplingen mellan den befintliga museibygnaden och Lorensbergs Villastad minimeras.

I fasaden antyds valvbågar som en spegling av den befintliga byggnaden medan fönsteröppningar görs friare och på så sätt blir ett modernt tillägg. Som exempel kan nämnas fasadens komposition mot Fågelsången som bedöms ha kvaliteter genom att anknyta till det befintliga men ändå vara tydligt modern.

Material som föreslås är byggsten av trä alternativt mursten av återbrukat material med fog utan bruk. Juryn förstår viljan att utforska nya och oprövade material och uppskattar de innovativa

TVILLING SEDD FRÅN FÅGELSÅNGEN

tankarna men anser att det är riskfyllt i en tillbyggnad av detta slag där huvudbyggnaden har stor dignitet.

Den utställningsyta som benämns trädgårdsgalleriet och är belägen intill den smala ljusgården skapar en tydlig visuell koppling mot söder men på samma gång försvagas idén genom att slänten som markbehandlingen resulterat i vetter ner mot byggnaden.

TRÄDGÅRDSGALLERIET - VY MOT BEFINTLIGA MUSEETS SÖDRA FASAD

TRÄDGÅRDSGALLERIET - UTBLICK MOT DICKSONSGATAN

Slänten försvårar även möjligheten att skapa kvalitativa vistelsezoner i anslutning till byggnaden.

Förslaget organiserar programmet på ett sätt som binder samman byggnaderna och konstvandringen. Konsthantering och personalytor är fördelade vertikalt över tre plan som skapar uppbrutna flöden, vilket bedöms negativt. Likaså tycks samlingarna spridas ut på ett sätt som motverkar den närhet som önskas.

Den stora volymen påverkar kostnader negativt i det initiala byggskedet och de uppbrutna flödena påverkar i ett senare skede drift och förvaltning.

ETOS

Förslaget visar en byggnad som tycks förhålla sig fritt till omgivningen och till Göteborgs Konstmuseum genom uppdelade volymer och fasader. Interiört domineras ljusgården av en tilltagen gradängtrappa.

FÖRSLAGSSTÄLLARE: JKMM Architects, Finland

Samuli Miettinen, grundande partner, arkitekt SAFA; Asmo Jaaksi, grundande partner, arkitekt SAFA; Teemu Kurkela, grundande partner, arkitekt SAFA; Juha Mäki-Jyllilä, grundande partner, arkitekt SAFA; Gregor Turnsek, arkitekt; Freja Ståhlberg-Aalto, arkitekt SAFA; Matus Pajor, arkitekt SAFA; Marko Pulli, arkitekt; Päivi Meuronen, inredningsarkitekt SIO; Valteri Sipiläinen, arkitektstudent

SVENSK SAMARBETSPARTNER: Strategisk Arkitektur genom Matthew Eastwood, Johanna Munck af Rosenschöld

Visualiseringsexpert: Ramka Co. Bohdana Khmel' Kyiv

JURYNS OMDÖME

Förslaget karaktäriseras av uppdelade volymer och fasader som ger intryck av en avspänd hållning till det befintliga. Beskrivningen av förslaget tycks ta avstamp i något annat än tävlingsuppgiften och det ger en känsla av att den nya delen i viss mån är sig själv nog. Resultatet blir en svagare integration mellan den befintliga byggnaden och den nya delen.

I gaveln mot Fågelsången är volymen stor men har en fin komposition med fönsterytor från golv till tak i personalutrymmena som är placerade i de övre planen. En svaghet blir den insyn som detta skapar och kan påverka personalens arbete och en risk för att material och utrustning på insidan som blir synliga i fasaden kan uppfattas som skräp.

Även västfasaden mot Skyttegatan upplevs välkomponerad. Dock rymmer inlastningens osynliga portar ett frågetecken. Byggnadens utformning mot villastaden är mer sluten.

ETOS SEDD FRÅN FÅGELSÅNGEN

Förslaget innehåller en stor mängd kommunikationsyta samt ytor som är generella och svårutnyttjade. Promenaden som krävs för att komma fram till konsten är lång och utformningen av ljusgården med en stor bred trappa förlänger sträckan och fördröjer mötet med konsten ytterligare. Greppet är dock tydligt, trappan visar publiken vägen vilket skulle kunna vara en fördel. Den del av trappan som leder upp i byggnaden från Fågelsången ses som en önskan att bjuda in även från detta håll och skapa en koppling mellan den pedagogiska verksamheten och utställningarna.

Bilderna som beskriver ljusgården visar möjligheten för publiken att stanna upp och vistas i den stora trappan. Ur verksamhetens synvinkel innebär det dock en svårutnyttjad yta och riskerar därmed att bli mer av en storslagen gest.

Flöden för publik, personal och konst samt placering av personalytor och konsthanteringsytor bedöms ej vara optimerade och skulle behöva omorganiseras.

Teknik på entréplanet ger långa kanaldragningar och fönster utan bäring framstår som svagheter. Kostnadsmässigt uppskattas förslaget befinna sig i det övre segmentet.

I den yttre miljön visas relativt små grönytor och de bedöms vara mindre användbara. Det är positivt att det går att röra sig runt om byggnaden.

ETOS SEDD FRÅN DICKSONSGATAN

GKM²

Förslaget präglas av en stark egen karaktär med uppdelade och vinklade volymer av rött tegel vilket innebär att nya byggnaden kontrasterar i både form och färg mot den befintliga museibygnaden.

FÖRSLAGSSTÄLLARE: Wingårdh arkitektkontor AB

Ansvarig arkitekt: Gert Wingårdh

Uppdragsledande arkitekt: Frida Wallner

Medverkande: Jonas Edblad, Anton Lundblad, Birgitta

Stenvaller, Alexis Zohlen.

Visualisering: Fredrik Gullberg, Daniel Frickeus, Robert Hendberg

Specialister: Vera Matsdotter, Dan Wilhelmsson

JURYNS OMDÖME

Förslaget har en karaktär som starkt avviker från det befintliga museets men som inte heller knyter an till den omgivande bebyggelsen. Det röda teglet och de uppdelade volymerna signalerar en vilja att koppla sig till Lorensbergs Villastad och tar därmed avstånd från den befintliga byggnaden. Det blir ett ställningstagande som juryn anser problematiskt. Från Dicksonsgatan uppfattas byggnaden monumental.

GKM² SEDD FRÅN DICKSONSGATAN

Entrérummet är tilltaget i yta, passagens förlängning är formad med ett valv och landar i ett rum med trappor och hissar som leder vidare uppåt. Ljusgården är reducerad till ett avlångt rum med en smal trappa som för besökaren upp till utställningsrummen, inneslutna i vad som kan beskrivas som varsin volym. Utställningsrummen är centralt förbundna med det befintliga museet. Det är egensinnigt utformat men de kan uppfattas som svåråtkomliga och alltför självständiga rum.

De uppbrutna volymerna med många vinklar ger stor fasadyta vilket bedöms vara kostsamt. Juryn är inte heller övertygad om de tekniska lösningarna med bland annat teknikanläggning på taket som kan medföra ljudproblem. Sedum i trängre utrymmen kan skapa fuktproblem och frostsprängningar.

Förslaget har en styrka i en ambitiös utformning av uterummen och beskriver en genomarbetad grönstruktur med tankar om bland annat dagvattenrening i växtbäddar, mossträdgård och sedumtak. Man har även lagt kraft på rörelsen runt om museet och har skapat en fin gång vid Stenahallen. En inbjudande och generös trappa leder upp från Fågelsången. Utformningen skapar dock även ytor som upplevs bilda prång och hörn vilka riskerar att bli otrygga rum.

Teamet har delvis utmanat förstudien och sammanfattningsvis anser juryn att detta är en spännande byggnad med ett expressivt uttryck och starkt koncept men det konkurrerar med befintliga byggnader och skulle göra sig bättre som en solitär.

TILL DELTAGARE I PROJEK- TET EFTER TÄVLINGEN

Vikten av rätt kompetenser och att samarbetet fungerar bra mellan aktörerna i ett komplext projekt betonades under bedömningsprocessen. Att ta vara på och dra nytta av olika kompetenser för att kunna ta rätt beslut och göra smarta val är avgörande.

Frågan om arkitektens roll är viktig. Arkitekten ska genom sin yrkesskicklighet vara beställarens rådgivare och även stötta verksamheten med sin kunskap och lösningsförmåga. På så sätt skapas också goda förutsättningar för framtida användning och förvaltning. Att arkitekten har förmåga att förstå och möta verksamhetens uppdrag, krav och behov för att inlevelsefullt kunna tolka dem till en välfungerande fysisk miljö, är en förutsättning för en framgångsrik fortsättning i projektet efter tävlingen.

